

***Notă informativă
la proiectul bugetului municipal Bălți
pentru anul 2023***

mun.Bălți

2022

Cuprins

I. INTRODUCERE.....	2
II. CONTEXTUL MACROECONOMIC.....	3
III. VENITURILE BUGETULUI MUNICIPAL.....	3
IV. CHELTUIELILE BUGETULUI MUNICIPAL.....	8
V. BUGETUL PE PROGRAME ȘI PERFORMANȚE.....	11
<i>Grupa 01 Serviciile de stat cu destinație generală</i>	<i>11</i>
<i>Grupa 02 Apărare Națională.....</i>	<i>13</i>
<i>Grupa 04 Servicii în domeniul economiei</i>	<i>14</i>
<i>Grupa 05 Protecția mediului.....</i>	<i>15</i>
<i>Grupa 06 Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale</i>	<i>16</i>
<i>Grupa 08 Cultură, sport, tineret, culte și odihnă</i>	<i>17</i>
<i>Grupa 09 Învățământ.....</i>	<i>19</i>
<i>Grupa 10 Protecția socială</i>	<i>22</i>
VI. DATORIA PUBLICĂ.....	24

I. INTRODUCERE

Proiectul bugetului municipal pentru anul 2023 a fost elaborat conform *Legii RM nr.436 din 28.12.2008 privind administrația publică locală, Legii RM nr.397 din 16.10.2003 privind finanțele publice locale, Legii RM nr.181 din 25.07.2014 privind finanțele publice și responsabilității bugetar-fiscale* și Circulara Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr.06/2-07-66 din 29.09.2022 cu descrierea particularităților privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pe anul 2023 și estimările pe anii 2024-2025, prin care autoritățile administrației publice locale au fost informate despre politica statului în domeniul veniturilor, cheltuielilor bugetare, particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele particularităților de elaborare și prezentare a proiectelor de buget.

Propunerile la proiectul de buget pentru anul 2023 se prezintă prin proiectul de Decizie cu privire la aprobarea bugetului municipal pe anul 2023, care conține 7 puncte cu 25 subpuncte și respectiv 13 anexe, și anume:

1. Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului municipal Bălți pentru anul 2023, conform anexei nr.1;
2. Componenta veniturilor bugetului municipal Bălți pentru anul 2023, conform anexei nr.2;
3. Resursele și cheltuielile bugetului municipal Bălți pentru anul 2023, conform clasificăției funcționale și pe programe, conform anexei nr.3;
4. Efectivul-limită a unităților de personal pe instituțiile finanțate din bugetul municipal Bălți pentru anul 2023, conform anexei nr.4;
5. Nomenclatorul tarifelor serviciilor prestate contra plată de instituțiile bugetare, finanțate din bugetul municipal Bălți pe anul 2023, conform anexei nr.5;
6. Veniturile colectate ale instituțiilor bugetare, finanțate din bugetul municipal Bălți pentru anul 2023, conform anexei nr.6;
7. Volumul alocațiilor pe anul 2023, pentru fiecare instituție de învățământ primar și secundar general, calculat pentru finanțarea pe baza de formulă, conform anexei nr.7;
8. Cotele impozitului pe bunurile imobiliare, pentru anul 2023, conform anexei nr.8;
9. Cotele taxelor locale pentru anul 2023, conform anexei nr.9;
10. Plata pentru emiterea certificatului de urbanism și a autorizației de construire/desființare în mun.Bălți pentru anul 2023, conform anexei nr.10;
11. Lista categoriilor de cetățeni, căror se acordă dreptul la înlesnirile pentru călătorii în transportul electric din mun.Bălți, conform anexei nr.11;

12. Sinteza proiectelor de investiții capitale ale bugetului municipal Bălți, conform anexei nr.12;

13. Lista proiectelor finanțate din surse externe ale bugetului municipal Bălți, conform anexei nr.13.

Proiectul de decizie prevede subpuncte, care nu se conțin în alte anexe, și anume:

- cuantumul fondului de rezervă;
- cheltuielile prioritare;
- plafonul datoriei publice și garanțiilor;
- proporția cheltuielilor de regie față de cheltuielile directe pentru obiectele de amenajare cu finanțare din buget și cuantumul de calculare a profitului de deviz.

Nota informativă la proiectul de decizie conține informații detaliate privind structura bugetului municipal și descrie caracteristicile elaborării proiectului de buget pentru anul 2023.

II. CONTEXTUL MACROECONOMIC

În procesul elaborării proiectului de buget, au fost luate în considerație estimările preliminare ale indicatorilor macroeconomici pentru anii 2022-2025. Astfel, indicele prețurilor de consum este estimat cu o creștere în anul 2023, comparativ cu anul 2022 cu 15,7 la sută, ceea ce va genera creșterea volumului producției industriale pe țară cu 4,0 la sută și va constitui 84,1 mld. lei.

În municipiul Bălți, volumul producției industriale pentru anul 2023 va constitui 10 100,0 mil.lei, sau cu o creștere de 3,1 la sută față de estimarea scontată a anului 2022 (9 800,0 mil.lei).

Salariul mediu nominal lunar al unui angajat în economia națională va constitui 11 500,0 lei, sau cu 13,1 la sută mai mult față de anul 2022 (10 170,0 lei). Însă în mun.Bălți, salariul mediu nominal lunar al unui angajat se prognozează în mărime de 10 600,0 lei, cu o creștere de 12,2 la sută față de anul 2022 (9 450,0 lei).

Cursul de schimb mediu anual al leului (MDL/USD) pentru anul 2023 se prognozează la nivel de 20,01 lei.

III. VENITURILE BUGETULUI MUNICIPAL

Veniturile bugetului municipal sunt compuse din venituri generale și venituri colectate de către instituțiile bugetare.

a) veniturile generale se formează din:

- a. venituri proprii;
- b. defalcări de la impozite și taxe de stat;
- c. transferuri de la bugetul de stat;

b) veniturile colectate de către instituțiile bugetare se formează din:

- a. încasări de la prestarea serviciilor cu plată;

- b. plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public;
- c. taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar;
- d. donații, sponsorizări și alte mijloace bănești intrate legal în posesia autorităților/instituțiilor bugetare;
- e. granturi pentru proiecte finanțate din surse externe.

Veniturile bugetului municipal pentru anul 2023 au fost calculate în sumă de 837 848,3 mii lei (cu o creștere de 79 675,9 mii lei, sau cu 10,5 la sută comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2022), inclusiv transferuri în sumă de 579 231,4 mii lei, sau 69,1 la sută din volumul total al veniturilor, precum și venituri (fără transferuri) în sumă de 258 616,9 mii lei, sau 30,9 la sută din volumul total al veniturilor.

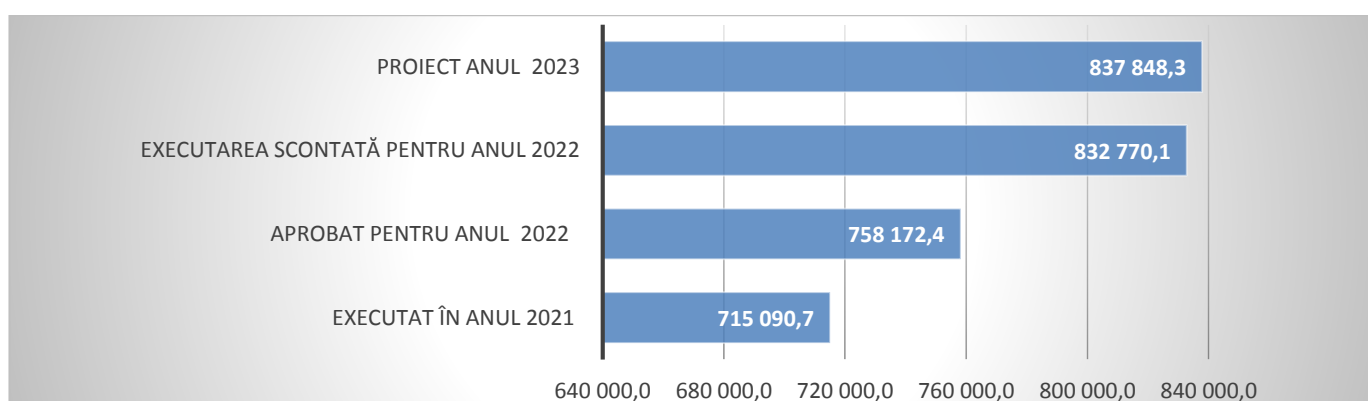
(mii lei)

Sursa de venit	Executat 2021	Aprobat 2022	Scontat 2022	Proiect 2023	Proiect 2023 către:		
					Executat 2021	Aprobat 2022	Scontat 2022
Venituri, total	715 090,7	758 172,4	832 770,1	837 848,3	122 757,6	79 675,9	5 078,2

Componența veniturilor bugetului municipal Bălți este prezentată în anexa nr.2 la proiectul de decizie cu privire la aprobarea bugetului municipal Bălți pentru anul 2023.

Veniturile generale constituie suma de 817 531,9 mii lei. Comparativ cu veniturile aprobate pentru anul 2022, veniturile generale sunt prognozate cu o creștere de 10,8 la sută, sau cu 79 821,2 mii lei.

**Venituri generale ale bugetului municipal
pentru anul 2021-2022 și proiectul pentru anul 2023, mii lei**

La rândul său, veniturile generale sunt compuse din:

- **veniturile proprii**, estimate în sumă de 71 550,5 mii lei, cu 1 113,2 mii lei, sau cu 1,6 la sută mai mult decât cele aprobate în anul 2022.
- **defalcări de la impozite și taxe de stat**, care se prognozează în sumă de 166 750 mii

lei, ce e cu 12,7 la sută, sau cu 18750,0 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2022.

- **transferurile**, se prognozează bugetului municipal în sumă de 579 231,4 mii lei.

Comparativ cu cele aprobate pentru anul 2022, transferurile se majorează cu 59 958,0 mii lei, sau cu 11,5 la sută.

1. Veniturile proprii a bugetului municipal se formează din impozite pe bunurile imobiliare (26 169,0 mii lei), taxa pentru patenta de întreprinzător (1 500,0 mii lei), taxele pentru resursele naturale (300,0 mii lei), taxele locale (36 832,0 mii lei), impozit pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente în domeniul comerțului (2 600,0 mii lei) și alte venituri prevăzute de legislație (4 149,5 mii lei).

1.1. Impozitele pe bunurile imobiliare, care se compun din impozitul funciar și impozitul pe bunurile imobiliare pentru anul 2023 s-au prognozat în sumă de 26159,0 mii lei (cu 1 390,0 mii lei mai mult față de suma aprobată pentru anul 2022). Pronosticul încasărilor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare, s-a efectuat în conformitate cu prevederile Titlului VI al Codului Fiscal, Legea nr.1056-XIV din 16.06.2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului Fiscal, Instrucțiunii Ministerului Finanțelor nr.11 din 04 septembrie 2001 „Cu privire la modul de calculare și achitare la buget a impozitelor funciar și pe bunurile imobiliare” și datele evidenței fiscale, datele Direcției de Colectare a Impozitelor și Taxelor Locale, Decizia Consiliului Municipiului Bălți privind mărimea cotelor impozitului pe bunurile imobiliare stabilite în anexa nr.8.

1.2. Estimarea încasărilor taxei pentru patenta de întreprinzător s-a efectuat în conformitate cu prevederile Legii RM nr.93-XIV din 15 iulie 1998 „Cu privire la patenta de întreprinzător”, cu modificările și completările ulterioare.

La taxa pentru patenta de întreprinzător indicii prognozați pentru anul 2023 sunt determinați în sumă de 1 500,0 mii lei.

1.3. Taxele pentru resursele naturale, și anume taxa pentru apă s-a prognozat în sumă de 300,0 mii lei.

1.4. Încasările pe impozitul privat s-au prognozat în sumă de 10,0 mii lei.

1.5. Alte venituri prevăzute de legislație, la care se referă impozitul pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente în domeniul comerțului, plata pentru certificatele de urbanism și autorizațiile de construcție sau desființare, încasată în bugetul local de nivelul II, arenda terenurilor cu destinație agricolă și cu altă destinație decât cea agricolă, amenzi și sancțiuni, precum și alte venituri care includ redevența și impozitul unic perceput de la rezidenții parcurilor pentru tehnologia informației s-au prognozat în sumă de 4 149,5 mii lei.

Calcululele altor venituri s-au efectuat în baza analizei încasărilor în dinamică pe ani, contractelor încheiate precum și conform tarifelor stabilite. La estimarea încasărilor de la locațiunea încăperilor s-au utilizat tarifele de bază pentru chirie prevăzute în anexa nr.7 la Legea bugetului de stat pe anul 2022.

1.6. Taxele locale pentru anul 2023 s-au prognozat în sumă de 36 832,0 mii lei cu o majorare comparativ cu indicii aprobați pentru anul 2022, cu 1,0 la sută, sau cu 361,2 mii lei.

La calcularea taxelor locale s-au aplicat taxele prevăzute în anexa la Titlul VII al Codului Fiscal „Taxele Locale”, ținându-se cont de cotele stabilite în Anexa nr.9 Cotele impozitelor și

taxelor locale pentru anul 2022 din Decizia Consiliului Municipiului Bălți nr.17/1 din 10.12.2021 „Cu privire la aprobarea bugetului municipal Bălți pentru anul 2022”.

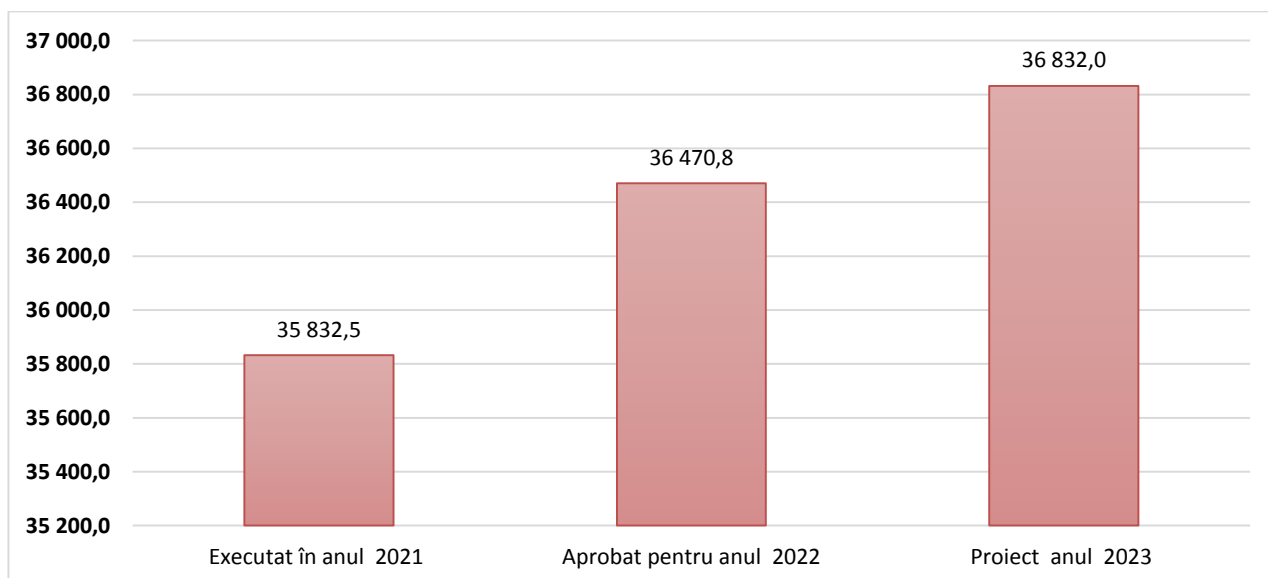
(mii lei)

Nr.	Denumirea	Cod	Executat, 2021	Aprobat, 2022	Proiect, 2023	Pondere din volumul total al taxelor locale
1.	Taxa de piață	114411	5 372,1	6 063,5	6 063,5	16,5
2.	Taxa pentru amenajarea teritoriului	114412	3 587,4	3 600,0	3 600,0	9,75
3.	Taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor)	114413	1 780,5	1 930,8	1 500,0	4,1
4.	Taxa de plasare (amplasare) a publicității (reclamei)	114414	14,9	15,0	15,0	0,04
5.	Taxa pentru dispozitivele publicitare	114415	2 272,3	2 308,0	2 000,0	5,4
6.	Taxa pentru parcare	114416	440,8	397,5	397,5	1,1
7.	Taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii	114418	22 200,0	22 000,0	23 000,0	62,4
8.	Taxa pentru cazare	114421	156,6	150,0	250,0	0,7
9.	Taxa pentru aplicarea simbolicii locale	114423	5,1	4,0	4,0	0,01
10.	Taxa de organizare a licitațiilor și loterilor pe teritoriul unității administrativ-teritoriale	142211	2,8	2,0	2,0	
TOTAL			35 832,5	36 470,8	36 832,0	100,0

Poziția dominantă în volumul total al încasărilor planificate pe taxele locale pentru anul 2023 ocupă mijloacele de la taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii – 62,4 la sută; taxa de piață – 16,5 la sută; taxă pentru amenajarea teritoriului – 9,7 la sută; taxa pentru dispozitivele publicitare – 5,4 la sută; taxă pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor) – 4,1 la sută.

Dinamica taxelor locale este prezentată în următoarea diagramă:

Taxele locale pentru anii 2021-2022 și proiect pentru anul 2023 (mii lei)

Creșterea se reflectă pentru următoarele taxe locale:

- taxa pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii cu 4,5 la sută sau cu 1 000,0 mii lei;
- taxa pentru cazare cu 66,7 la sută sau cu 100,0 mii lei.

În legătură cu reducerea bazei impozabile s-au redus indicii prognozați pentru anul 2023 comparativ cu indicii aprobați pentru anul 2022, la taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto de călători pe teritoriul municipiilor, orașelor și satelor (comunelor) și taxa pentru dispozitivele publicitare.

2. Defalcările de la impozitele și taxele de stat

Impozitul pe venitul persoanelor fizice constituie 166 750,0 mii lei, sau cu 18 750,0 mii lei mai mult decât aprobat pentru anul 2022. Pronosticul a fost calculat în conformitate cu cota de 50,0 la sută din volumul încasărilor din teritoriu, conform Legii nr.397 din 16.10.2003 *privind finanțele publice locale*. La prognozarea impozitului pe venitul persoanelor fizice a fost luat în considerație creșterea salariului mediu lunar.

3. Transferurile pentru bugetul municipal se prognozează în sumă de 579 231,4 mii lei. Comparativ cu cele aprobate pentru anul 2022, transferurile se majorează cu 59 958,0 mii lei.

Transferuri pentru anul 2023 includ:

- **Transferuri cu destinație specială din bugetul de stat** pentru:
 - învățământul preșcolar, primar, secundar general, special și complementar (extrașcolar) – 484 604,0 mii lei, sau cu 55 245,5 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2022;
 - asigurarea și asistența socială – 16 524,6 mii lei, sau cu 1 221,1 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2022;
 - școlile sportive – 43 046,1 mii lei, sau cu 4 422,3 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2022;
 - infrastructura drumurilor – 35 056,7 mii lei, sau cu 446,4 mii lei mai mult decât cele aprobate în anul 2022.

Veniturile colectate de către instituțiile bugetare sunt prognozate în sumă de 20 316,4 mii lei, sau cu 145,3 mii lei mai mult decât cele aprobate pentru anul 2022, și care sunt formate din:

- încasări de la prestarea serviciilor cu plată în sumă de 16 501,0 mii lei (aprobate în anul 2022 – 15 440,5 mii lei);
- plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public în sumă de 1 969,5 mii lei (aprobate în anul 2022 – 1 949,5 mii lei);
- taxa la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar în sumă de 1 000,0 mii lei (aprobate în anul 2022 – 780,0 mii lei);
- donații voluntare – 250,0 mii lei;
- granturi pentru proiecte finanțate din surse externe – 595,9 mii lei.

Sursa de finanțare a deficitului sunt mijloacele încasate în urma operațiunilor aferente vânzării apartamentelor cetățenilor, care pentru anul 2023 s-au planificat în suma de 500,0 mii lei.

IV. CHELTUIELILE BUGETULUI MUNICIPAL

Estimările la partea de cheltuieli a bugetului municipal s-au efectuat strict în limita volumului de resurse disponibile.

Resursele financiare disponibile s-au directionat la programe/subprograme de importanță majoră, care permit soluționarea problemelor stringente, fără admiterea datoriilor creditoare și blocajelor financiare.

Întru asigurarea continuității reformelor din domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții beneficiari de alocatii:

- îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice;
- îmbunătățirea eficienței eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite;
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajamentelor în sectorul bugetar, pentru a evita noi angajamente fără surse de acoperire;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice.

La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2023, s-a ținut cont respectiv și de:

- actele normative (cu modificările și completările ulterioare) care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii;
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe);
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de către autoritățile/instituțiile bugetare.

Proiectul de buget pentru anul 2023 la compartimentul „Cheltuieli de personal” s-a elaborat ținând cont de următoarele particularități:

- pentru anul 2023 se va menține moratoriul asupra funcțiilor vacante, cheltuielile de personal urmând a fi planificate reieșind din necesitatea acoperirii personalului efectiv încadrat;
- calculul salariului angajaților din sectorul bugetar se ia valoarea de referință aprobată prin Legea nr.260 din 08 septembrie 2022 pentru modificarea Legii de Stat nr.205/2021.

La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor s-au utilizat tarifele curente, precum de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

Volumul total al cheltuielilor bugetului municipal pe anul 2023, se estimează în sumă de **877 027,2** mii lei.

Dinamica cheltuielilor a bugetului municipal pe anii 2021–2022 și proiectul pentru anul 2023, se prezintă în tabelul următor:

mii lei

	Executat 2021	Aprobat 2022	Plan precizat la 31.10. 2022	Proiect 2023	Devieri 2023 către:			Devieri 2023 (%) către:		
					Executat 2021	Aprobat 2022	Precizat 2022	Executat 2021	Aprobat 2022	Precizat 2022
Cheltuieli TOTAL	719 467,7	763 111,8	886 128,6	877 027,2	157 559,5	113 915,4	-9 101,4	121,9	114,9	98,9

Partea de cheltuieli a bugetului este elaborată în baza mijloacelor financiare disponibile ale bugetului municipal. Estimarea cheltuielilor a fost influențată de nivelul marginal al următoarelor surse de venituri:

- transferuri cu destinație specială din bugetul de stat în sumă de 579 231,4 mii lei;
- pentru finanțarea cheltuielilor de competență proprie în sumă de 297 795,8 mii lei, ce constituie 33,9 la sută din volumul cheltuielilor bugetului municipal.

Partea de cheltuieli a proiectului bugetului municipal s-a elaborat pe baza unor programe specifice și se axează pe atingerea obiectivelor politicii municipale în domeniul economiei și finanțelor.

Pentru anul 2023 au fost elaborate 31 subprograme municipale care acoperă aspecte economice, educaționale, culturale, sportive, de politică socială și management.

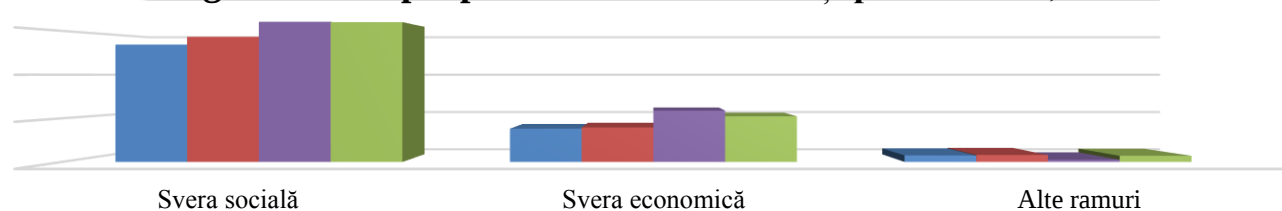
Cheltuielile, repartizate pe programe și grupe principale conform clasificăției bugetare, sunt prezentate în anexa nr.3 la proiectul de Decizie.

În aspectul clasificării funcționale indicatorii de proiect pe anul 2023, se prezintă sub următoarea structură:

- Servicii de Stat cu destinație generală – 26 230,3 mii lei;
- Apărare Națională (Centrul Militar) – 750,0 mii lei;
- Servicii în domeniul economiei – 140 156,7 mii lei;
- Protecția mediului – 18 700,0 mii lei;
- Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale– 50 400,0 mii lei;
- Cultură, sport, tineret, culte și odihnă – 79 657,2 mii lei;
- Învățământ – 512 312,2 mii lei;
- Protecție socială – 47 649,6 mii lei.

Evoluția cheltuielilor bugetului municipal pe anii 2021–2022 și proiectul pentru anul 2023 se prezintă în următoarea diagramă:

Bugetul municipal pentru anii 2021-2022 și proiect 2023, mii lei

	Sfera socială	Sfera economică	Alte ramuri
Executat 2021	537 101,0	152 518,2	29 848,5
Aprobat 2022	572 897,0	158 207,1	32 007,7
Precizat 2022	641 047,6	235 360,4	9 720,6
Proiect 2023	639 619,0	209 256,7	28 151,5

În ceea ce privește planificarea mijloacelor financiare, partea dominantă a volumului de cheltuieli pentru anul 2023, este direcționată spre sfera socială (Cultură, Sport, Tineret, Culte și Odihnă, Învățământ, Protecție Socială) în mărime de 72,9 la sută, sau în sumă de 639 619,0 mii lei, ceea ce denotă caracterul social al bugetului municipal.

Ponderea sferei economice (Servicii în domeniul economiei, Protecția mediului, Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale) este prevăzută la nivel de 23,8 la sută, sau în sumă de 209 256,7 mii lei.

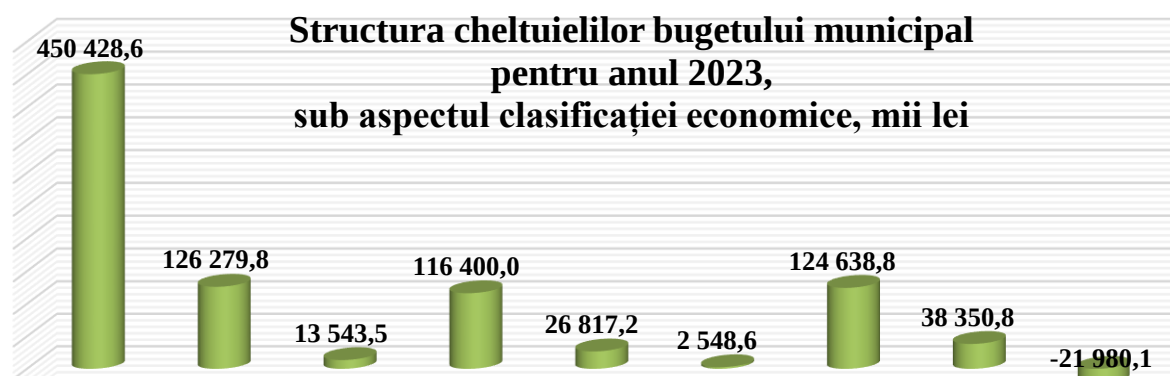
Pentru alte ramuri (Servicii de Stat cu destinație generală, Apărare Națională) – 3,3 la sută, sau în sumă de 28 151,5 mii lei.

Mijloacele financiare se concentrează în primul rând pentru acoperirea cheltuielilor bugetare prioritare:

- onorarea angajamentelor de deservire a datoriei pe împrumuturi;
- cheltuielile de personal, de achitare a indemnizațiilor, compensațiilor, alocațiilor și a ajutoarelor sociale;
- cheltuielile pentru resursele termoelectrice;
- cheltuielile din Fondul de Rezervă.

Structura cheltuielilor, conform clasificății economice ale bugetului municipal pe anul 2023, se prezintă în următoarea diagramă:

Structura cheltuielilor bugetului municipal pentru anul 2023, sub aspectul clasificății economice, mii lei

	Cheltuieli de personal	Bunuri și servicii	Dobânzi	Subvenții	Prestații sociale	Alte cheltuieli	Mijloace fixe	Stocuri de materiale circulante	Realizarea terenurilor
Total	450 428,6	126 279,8	13 543,5	116 400,0	26 817,2	2 548,6	124 638,8	38 350,8	-21 980,1

Din volumul total de cheltuieli 51,3 la sută (450 428,6 mii lei) sunt prevăzute pentru *cheltuieli de personal* (retribuirea muncii, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii), ce reprezintă cheltuielile de bază ale bugetului municipal.

- *Bunurile și serviciile* pentru anul 2023 s-au planificat în sumă de 126 279,8 mii lei, ce constituie 14,3 la sută din totalul cheltuielilor, sau cu o micșorare de 2 639,3 mii lei față de anul 2022.

- *Dobânzile*, pentru anul 2023, s-au planificat în sumă de 13 543,5 mii lei.

- *Prestațiile sociale* populației și salariaților instituțiilor bugetare s-au planificat în sumă de 26 817,2 mii lei, sau cu o majorare de 5 973,6 mii lei, față de planul aprobat pentru 2022.

- *Alte cheltuieli* au fost planificate în sumă de 2 548,6 mii lei, sau cu 332,3 mii lei mai puțin față de planul aprobat pentru anul 2022.

Cheltuielile *activelor nefinanciare* sunt planificate în sumă de 162 989,6 mii lei, inclusiv mijloace fixe (reparații capitale, procurări) – 124 638,8 mii lei și stocuri de materiale circulante – 38 350,8 mii lei.

Activele financiare din vânzarea terenurilor (reflectate în clasificția bugetară cu semnul minus) sunt preconizate în sumă de „-” 21 980,1 mii lei.

V. BUGETUL PE PROGRAME ȘI PERFORMANȚE

Pentru anul 2023, din bugetul municipal, se planifică mijloace financiare pentru 13 programe și 31 subprograme.

Fiecare program include scop, obiective, indicatori de performanță, precum și suma cheltuielilor pe activități, specifice fiecărui subprogram, detaliate în funcție de clasificția economică. Informațiile privind scopul, obiectivele și indicatorii de performanță sunt elaborate împreună cu direcțiile și secțiile responsabile de elaborarea programelor.

Bugetarea pe baza programelor la nivel municipal este strâns legată de planificarea pe termen mediu, deoarece politicile financiare reflectă o perioadă mai mare de un an.

Proiectul bugetului municipal Bălți pentru anul 2023, în ceea ce privește cheltuielile sub aspectul clasificăției funcționale și programelor, este prezentat mai detaliat în secțiunile următoare.

Grupa 01 Serviciile de stat cu destinație generală

În proiectul bugetului municipal pe anul 2023, cheltuielile pentru Grupa 01 Serviciile de stat cu destinație generală se planifică în sumă de 27 401,5 mii lei, ponderea cărora în volumul total a părții de cheltuieli constituie 3,1 la sută.

Resursele financiare sunt prezentate în sinteza a trei programe, care se axează pe susținerea activităților Primăriei și a structurilor acesteea, managementul eficient al mijloacelor financiare, precum și gestionarea Fondului de Rezervă.

Tabelul de mai jos reflectă dinamica cheltuielilor pentru perioada anilor 2021-2023:

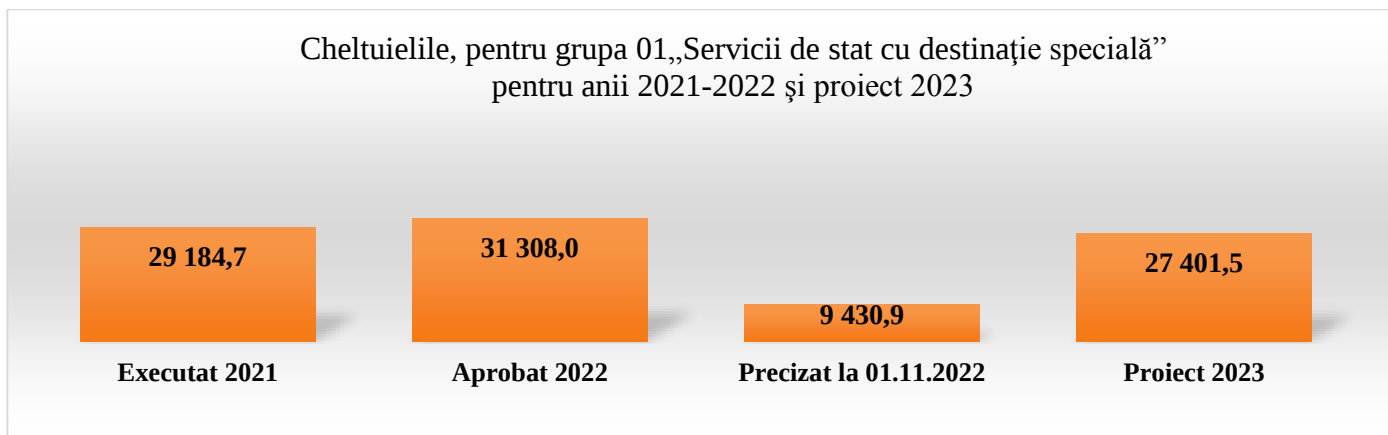
Servicii de stat cu destinație specială

mii lei

Denumire	Executat 2021	2022		Proiect 2023	Devieri 2023 către:			Devieri 2023/ executat 2021, %	Devieri 2023/ aprobat 2022, %	Devieri 2023/ precizat 2022, %
		Aprobat	Precizat 01.11.2022		Executat 2021	Aprobat 2022	Precizat 2022			
Servicii de stat cu destinație specială	29 184,7	31 308,0	9 430,9	27 401,5	-1 783,2	-3 906,5	17 970,6	93,9	87,5	290,6
Parte din volumul bugetului municipal	4,1	4,1	1,1	3,1						

Cheltuielile indicate în proiectul pentru anul 2023 al acestei grupe s-au micșorat comparativ cu planul aprobat 2022 cu 3 906,5 mii lei.

mii lei

Suma cheltuielilor, prevăzute pentru grupa respectivă, sunt orientate pentru următoarele patru programe (anexa nr.3 a proiectului de decizie):

Programul „*Executivul și serviciile de suport*” (03), care include subprogramul *exercitarea guvernării*, cu scopul programului/subprogramului: contribuirea efectivă la dezvoltarea comunității mun.Bălți și asigurarea membrilor săi cu servicii publice de calitate.

Costul programului pentru anul 2023 constituie suma de 28 671,2 mii lei, dintre care 1 171,2 mii lei din contul veniturilor colectate.

Din totalul cheltuielilor – 67,7 la sută, sau 19 565,9 mii lei au fost preconizate pentru remunerarea muncii. Pentru bunuri și servicii se planifică 4 255 ,0 mii lei, dintre care 2 410,0 mii lei pentru servicii termoelectrice și comunale, servicii informaționale și de telecomunicații – 300,0 mii lei, servicii poștale – 160,0 mii lei, servicii de pază – 510,0 mii lei, alte cheltuieli – 875,0 mii lei (servicii de transport, deplasări de serviciu, formare profesională, servicii de editare, servicii de protocol, și altele). Pentru prestații sociale este planificată suma de 1 222,8 mii lei, iar pentru alte cheltuieli 1 477,5 mii lei.

Cheltuielile aferente activelor nefinanciare sunt prevăzute în sumă de 2 150,0 mii lei, inclusiv mijloace fixe – 610,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 1 540,0 mii lei.

Programul „*Managementul finanțelor publice*” (05), scopul căruia este realizarea și monitoringul politicilor financiar-economic pe teritoriul mun.Bălți. Costul programului/subprogramului pentru anul 2023 constituie – 6 400,0 mii lei.

Din suma totală a alocațiilor: cheltuielile de personal constituie 5 564,3 mii lei, bunuri și servicii – 192,1, prestații sociale – 422,5 mii lei, active nefinanciare (mijloace fixe și stocuri de materiale circulante) – 221,1 mii lei.

Programul 08 „Domenii generale de stat” include subprogramul 0802 *gestionarea Fondului de Rezervă și de intervenție* și subprogramul 0808 *acțiuni cu caracter general*.

Scopul subprogramului 0802 este crearea anuală a rezervelor financiare în scopul finanțării cheltuielilor urgente, survenite pe parcursul anului și neprevăzute în bugetul municipal aprobat, în mărime de cel mult 2,0 la sută din volumul cheltuielilor . Costul subprogramului constituie – 766,9 mii lei, ceea ce constituie 0,09 la sută din volumul bugetului municipal.

Utilizarea Fondului de Rezervă se efectuează în procesul de executare a bugetului, conform Regulamentului aprobat privind constituirea și utilizarea Fondului de Rezervă al Primăriei municipiului Bălți, aprobat prin Decizia Consiliului mun.Bălți nr.9/3 din 25.12.2007, cu modificările și completările ulterioare.

Comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2022, volumul Fondului de Rezervă este planificat cu o majorare de 266,9 mii lei.

Pentru programul/subprogramul 0808 „*Acțiuni cu caracter general*” se planifică realizarea terenului în sumă de -21 980,1 mii lei, care în buget, conform clasificăției economice, se reflectă cu semnul „minus”.

Programul „*Datoria de stat și a autorităților publice locale*”(17), inclusiv subprogramul: 1703 „*Datoria internă a autorităților publice locale*”, are ca scop asigurarea finanțării împrumutului angajat.

Costul programului/subprogramului pentru anul 2023 constituie 13 543,5 mii lei, pentru achitarea dobânzii pe împrumutul acordat de instituția financiară. Cheltuielile respective sunt formate în urma împrumutului angajat pentru dezvoltarea drumurilor.

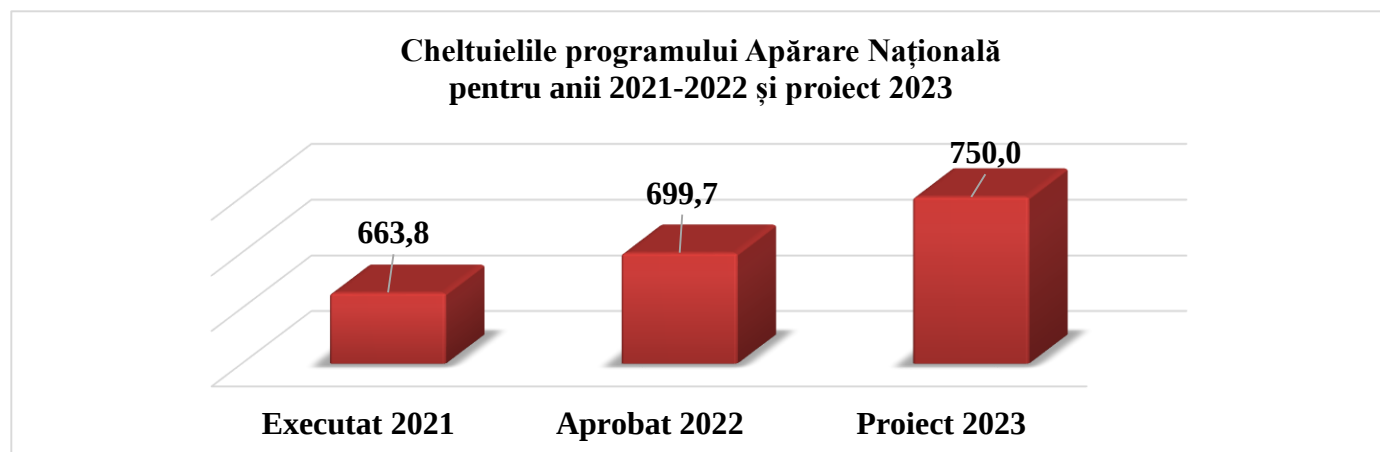
Grupa 02 Apărare Națională

Alocațiile pentru programul/subprogramul 3104 „Servicii de suport în domeniul Apărării Naționale” sunt prevăzute din contul mijloacelor proprii în sumă de 750,0 mii lei.

Pentru cheltuieli de recrutare a tinerilor s-au planificat 89,7 mii lei, iar pentru cheltuieli de întreținere a instituției respective 660,3 mii lei.

Dinamica cheltuielilor aferente programului/subprogramului „Servicii de suport în domeniul Apărării Naționale”, pentru perioada anilor 2021-2023, se prezintă în următoarea diagramă:

mii lei

Din contul cheltuielilor aferente grupei date, se implementează Programul „Apărare Națională” cu Subprogramul „Servicii de suport în domeniul apărării naționale”.

Cheltuielile de personal constituie 356,2 mii lei, sau 45,5 la sută din volumul total de cheltuieli, pentru întreținerea a 7,5 unități de personal.

Pentru bunuri și servicii se planifică cheltuieli în sumă de 162,1 mii lei, sau 8,3 la sută din volumul de cheltuieli, inclusiv pentru energie electrică, apă și salubritate – 76,1 mii lei, servicii informaționale – 32,0 mii lei, servicii medicale – 35,0 mii lei și altele – 19,0 mii lei.

Totodată, pentru „Procurarea combustibilului, carburanților și lubrifianților”, se planifică cheltuieli în sumă de 219,7 mii lei, sau 26,8 la sută din suma cheltuielilor planificate pentru mărfuri și servicii.

Scopul principal al programului/subprogramului în cauză este asigurarea forțelor armate cu resurse umane.

Grupa 04 Servicii în domeniul economiei

Pentru grupa 04 „*Servicii în domeniul economiei*” este prevăzută suma de 140 156,7 mii lei, inclusiv:

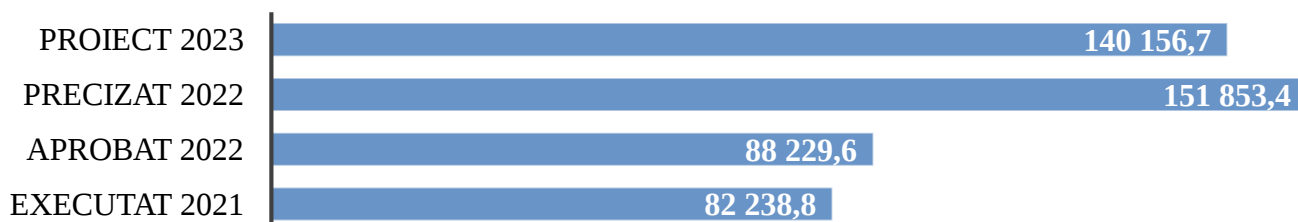
- Programul/subprogramul „**Dezvoltarea drumurilor**” se planifică în sumă de 95 056,7 mii lei, pentru infrastructura drumurilor și deservirea tehnică;
- Programul/subprogramul „**Dezvoltarea transportului auto**” în sumă de 45 100,0 mii lei, pentru achitarea serviciilor de transport public electric.

În dinamică, cheltuielile grupei respective, pentru anul 2023, se vor majora cu 51 927,1 mii lei, sau cu 58,9 la sută, comparativ cu cheltuielile aprobate pentru anul 2022. Ponderea cheltuielilor în structura bugetului municipal, se va majora de la 11,6 la sută până la 16,0 la sută, în raport cu anul 2022.

Evoluția cheltuielilor pentru grupa „Servicii în domeniul economiei” pe anii 2021-2023, se prezintă în formă grafică:

mii lei

Evoluția grupei de cheltuieli „Servicii în domeniul economiei” pentru perioada anilor 2021-2023

Întru gestionarea eficientă a cheltuielilor bugetare pe această grupă, s-a elaborat programul 04 „*Servicii în domeniul economiei*” ce include următoarele subprograme:

- „*Dezvoltarea drumurilor*” (6402);
- „*Dezvoltarea transportului electric*”(6404).

Scopul programului/subprogramului „*Dezvoltarea drumurilor*” este „*Infrastructura drumurilor publice dezvoltată și menținută în condiții de maximă siguranță a circulației rutiere*”. Principalele activități, care vor fi realizate întru atingerea scopului respectiv în anul 2023, include lucrările de reparație și reabilitare a drumurilor locale, drumurilor de acces și obiectelor de menire social-culturală în perimetrul localității, monitorizarea stării drumurilor, precum și măsuri de îmbunătățire a securității traficului rutier.

Scopul programului/subprogramului „*Dezvoltarea transportului auto*” este „*Servicii calitative de transport public electric*”.

Suma subvențiilor pentru achitarea serviciilor de transport public electric pentru anul 2023, comparativ cu suma aprobată pentru anul 2022, se va reduce cu 8 519,3 mii lei, sau cu 15,9 la sută.

Lista categoriilor de cetățeni, cărora li se acordă dreptul la călătorie gratuită în transportul electric din municipiul Bălți, este prevăzută în anexa nr.11 la proiectul Deciziei cu privire la aprobarea bugetului municipal pe anul 2023.

Dreptul la călătorie gratuită în transportul public electric se oferă pentru 18,0 mii pensionari de vârstă, 1 100 veterani de război, 70 militari ai Departamentului trupelor de carabinieri a MAI, ce asigură securitatea publică. Totodată, va fi achitată diferența la costul abonamentelor lunare de călătorie pentru elevii din instituțiile de învățământ primar și secundar general și pentru studenții colegiilor, școlilor profesionale și instituțiilor de învățământ superior.

Grupa 05 Protecția mediului

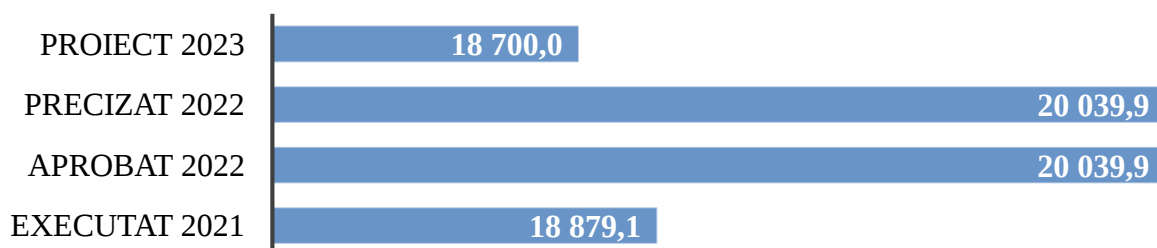
Pentru grupa „*Protecția mediului*” este prevăzută suma de 18 700,0 mii lei. Suma respectivă se planifică a fi utilizată pentru salubritatea, curățarea teritoriului municipiului Bălți și pentru întreținerea Centrului de Adăpost de Animale fără Stăpân.

În dinamică, cheltuielile acestei grupe, pentru anul 2023, se vor reduce cu 1 339,9 mii lei, sau cu 6,7 la sută comparativ cu bugetul aprobat pentru 2022. Ponderea cheltuielilor în structura bugetului municipal se vor reduce de la 2,6 la sută până la 2,1 la sută, în raport cu anul 2022.

Evoluția grupei de cheltuieli „Protecția mediului” pentru perioada 2021-2023, se prezintă în formă grafică:

mii lei

**Evoluția grupei de cheltuieli „Protecția mediului”
pentru perioada anilor 2021-2023**

Întru gestionarea eficientă a cheltuielilor bugetare din această grupă, se planifică programul „Protecția mediului”, cu subprogramul **7002 „Colectarea, conservarea și distrugerea poluanților organici persistenți, a deșeurilor menajere solide și deșeurilor chimice”** în sumă de 15 900,0 mii lei.

Pentru întreținerea Centrului de Adăpost de Animale fără Stăpân, pe anul 2023 sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de 2 800,0 mii lei. Sursele respective vor fi orientate pentru:

- cheltuieli de personal (remunerarea muncii pentru 16,0 unități de personal și contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii) – 1 295,8 mii lei;
- bunuri și servicii – 438,0 mii lei (inclusiv pentru resursele termoeenergetice și comunale – 210,0 mii lei, servicii informaționale și de telecomunicații – 25,0 mii lei, servicii de transport – 25,0 mii lei, servicii de reparații curente – 20,0 mii lei, servicii neatribuite altor alineate – 158,0 mii lei);
- prestații sociale – 5,0 mii lei;
- mijloace fixe – 150,0 mii lei;
- stocuri de materiale circulante – 912,0 mii lei (inclusiv pentru procurarea medicamentelor și materialelor sanitare – 200,0 mii lei și alimentația animalelor – 500,0 mii lei).

Grupa 06 Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Pentru grupa 06 Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale, sunt prevăzute cheltuieli în sumă de 50 400,0 mii lei, ceea ce constituie 5,8 la sută din totalul

cheltuielilor bugetului municipal. Cheltuielile respective sunt planificate din contul mijloacelor proprii.

Comparativ cu bugetul aprobat pentru anul 2022, cheltuielile respective s-au majorat cu 462,4 mii lei, sau cu 0,9 la sută.

Se prezintă evoluția cheltuielilor pe grupa respectivă pentru perioada anilor 2021-2023 în formă grafică:

mii lei

Evoluția grupei de cheltuieli „Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale” pentru perioada anilor 2021-2023

Reieșind din noile abordări în ceea ce privește gestionarea eficientă și calitativă a cheltuielilor bugetare în domeniul gospodăriei locativ comunale, este prevăzut programul 75 „Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciilor comunale” ce include două subprograme:

„Dezvoltarea gospodăriei de locuințe și serviciile comunale” (7502) – 45 500,0 mii lei.

Cheltuielile planificate pentru dezvoltarea gospodăriei de locuințe și gospodăriei serviciilor comunale vor fi destinate pentru: - exploatarea fondului locativ municipal – 3 900,0 mii lei (deservirea tehnică a caselor de locuit); - reparația și întreținerea obiectelor de amenajare – 41 600,0 mii lei (lucrări de îngrijire și întreținere a plantațiilor verzi cu o suprafață de 81,15 ha, cimitirelor orășanești, mormintelor militare, zonelor de odihnă, havuzului, formelor de arhitectură mici și monumente, amenajarea orașului pentru sărbători, reparația și deservirea drumurilor și canalizației pluviale, cât și asigurarea securității traficului rutier).

„Iluminarea stradală” (7505) – 4 900,0 mii lei.

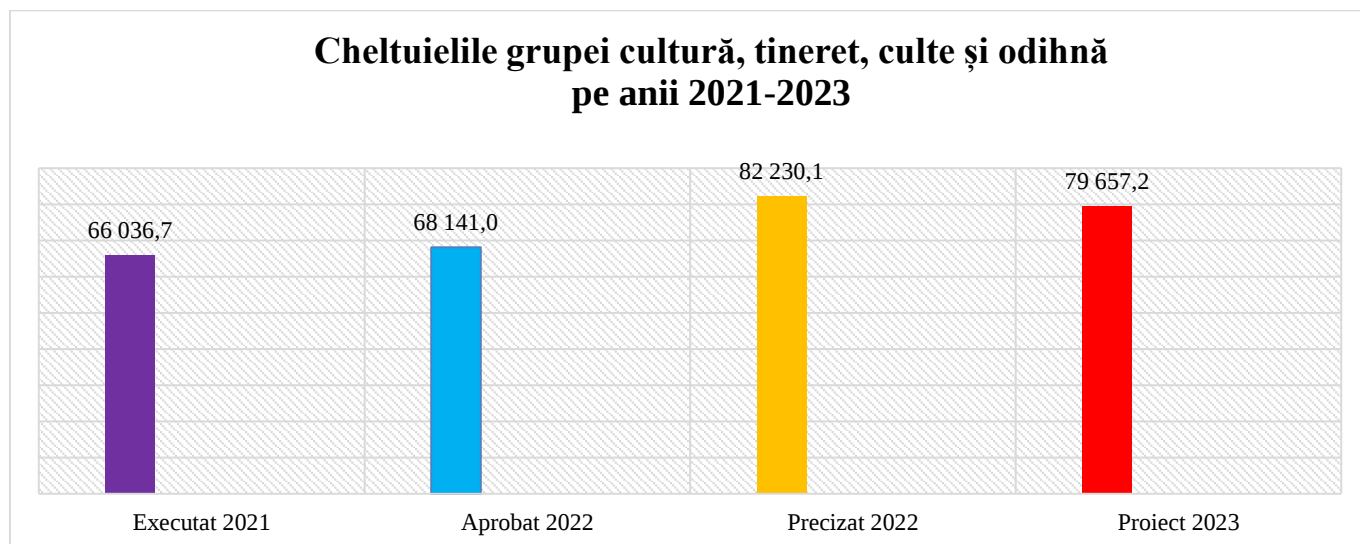
Cheltuielile planificate pentru iluminarea stradală vor fi destinate pentru achitarea energiei electrice.

Grupa 08 Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Pentru grupa principală „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” pe anul 2023 sunt prevăzute mijloace financiare în sumă totală de 79 657,2 mii lei. La această grupă de cheltuieli transferurile cu destinație specială constituie – 43 046,1 mii lei, mijloacele proprii – 32 120,1 mii lei, veniturile colectate de instituțiile bugetare – 4 241,1 mii lei și donații voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituțiile bugetare – 250,0 mii lei.

Din volumul total de 79 657,2 mii lei, cheltuielile de personal constituie – 56 842,2 mii lei, bunurile și serviciile – 12 841,2 mii lei, subvențiile – 5 000,0 mii lei, prestațiile sociale – 743,8 mii lei, alte cheltuieli – 50,0 mii lei, mijloacele fixe – 2 224,3 mii lei și stocurile – 1 955,7 mii lei.

Sub aspect grafic, cheltuielile totale aferente grupei principale respective, pentru perioada anilor 2021-2023, se prezintă în diagramă:

Pentru anul 2023 din contul cheltuielilor aferente grupului respectiv, se finanțează următoarele 2 programe:

Programul **„Cultura, cultele și odihna”**, care include următoarele subprograme:

- *„Politici și management în domeniul culturii” (8501);*
- *„Dezvoltarea culturii” (8502);*
- *„Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național (8503)”.*

Scopul programului/subprogramului *„Politici și management în domeniul culturii” (8501)* este cultură de calitate și evidență efectivă în domeniul culturii. Acest program include aparatul Direcției Cultură și Contabilitatea centralizată pe lângă Direcția Cultură. Costul programului/subprogramului constituie **1 360,0** mii lei din contul mijloacelor proprii, dintre care: cheltuieli de personal – 1 222,0 mii lei, bunuri și servicii – 75,0 mii lei, prestații sociale – 9,0 mii lei, mijloace fixe – 20,0 mii lei și stocuri de materiale circulante – 34,0 mii lei.

Scopul programului/subprogramului *„Dezvoltarea culturii” (8502)* este cultura, tradițiile, obiceiurile localității valorificate și promovate în rândurile populației și servicii informaționale, de lectură prestate cetățenilor. Costul subprogramului constituie **22 377,9** mii lei inclusiv din contul mijloacelor proprii – 21 000,0 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 1 127,9 mii lei și donațiilor voluntare pentru cheltuieli curente din surse interne pentru instituțiile bugetare – 250,0 mii lei. Pentru cheltuielile de personal sunt preconizate 17 956,2 mii lei, bunuri și servicii – 3 569,7 mii lei, prestații sociale – 47,0 mii lei, mijloace fixe – 67,0 mii lei și stocuri – 738,0 mii lei.

Acest program întrunește desfășurarea activităților a 7 instituții de cultură cu un contingent de 229,0 unități de personal. În Palatele și Casele de Cultură vor fi încadrați 715 de copii în 44 de grupe (16 cercuri cu plată – 408 copii, 28 cercuri fără plată – 307 copii).

Scopul programului/subprogramului „*Protejarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural național*” (8503) este servicii de cercetare, protejare a patrimoniului cultural și de promovare a artei. Costul programului/subprogramului pentru anul 2023 constituie – **1 812,0** mii lei, inclusiv din contul mijloacelor proprii – 1 800,0 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 12,0 mii lei. Pentru cheltuielile de personal sunt preconizate 1 481,0 mii lei, bunuri și servicii – 296,0 mii lei, prestații sociale – 5,0 mii lei, mijloace fixe – 2,0 mii lei și stocuri – 28,0 mii lei. În instituțiile menționate vor activa 16,5 unități de personal.

Programul „**Tineret și sport**” include următoarele programe/ subprograme:

- „*Sport*” (8602);
- „*Tineret*” (8603).

Scopul programului/subprogramului „*Sport*” (8602) este promovarea sportului prin intermediul activităților sportive regulate și practicarea unui mod sănătos de viață. Costul programului/subprogramului constituie – **51 647,3** mii lei, inclusiv: transferuri cu destinație specială – 43 046,1 mii lei, venituri colectate de către instituțiile bugetare – 3 101,2 mii lei, venituri proprii – 5 500,0 mii lei. Pentru cheltuieli de personal sunt planificate – 34 408,4 mii lei, bunuri și servicii – 7 981,5 mii lei, prestații sociale – 670,3 mii lei, activități sportive - 500,0 mii lei, subvenții - 5 000,0 mii lei, mijloace fixe – 2 135,3 mii lei și stocuri de materiale circulante – 951,8 mii lei. În 5 școli sportive vor fi încadrați 3 760 copii în 265 grupe și vor activa 360,5 unități de personal.

Scopul programului/subprogramului „*Tineret*” este participarea tinerilor la viața publică și promovarea inițiativei active și a patriotismului. Costul programului/subprogramului constituie – **2 460,0** mii lei din contul veniturilor proprii, inclusiv cheltuieli de personal – 1 774,6 mii lei, bunuri și servicii – 494,0 mii lei, prestații sociale – 12,5 mii lei, alte cheltuieli – 50,0 mii lei și stocuri – 128,9 mii lei. Cheltuielile programului/subprogramului dat vor fi orientate pentru 670 tineri, care frecventează Centru de Resurse pentru Adolescenți și Tineret „Moștenitorii” și Centrul Municipal de Tineret. În instituțiile respective vor activa 21 unități de personal.

Grupa 09 Învățământ

Pentru ramura „Învățământ” pe anul 2023 sunt prevăzute cheltuieli în volum de 512 312,2 mii lei, inclusiv din următoarele surse:

- transferuri cu destinație specială – 484 604,0 mii lei;
- venituri proprii – 14 054,1 mii lei;
- venituri colectate de către instituțiile bugetare – 13 654,1 mii lei.

Transferurile cu destinație specială s-au majorat, în raport cu bugetul aprobat pentru anul 2022 (cu 55 245,5 mii lei) și sunt orientate spre desfășurarea activităților în instituțiile

preșcolare, școli primare, gimnazii, licee, instituții extrașcolare, inclusiv odihna de vară pentru copii, precum și pentru organizarea/promovarea olimpiadelor, examenelor de absolvire, studierea limbilor minorităților și compensații pentru cadrele didactice.

Din contul mijloacelor proprii se vor executa cheltuieli pentru activitatea contabilității centralizate, serviciului de deservire administrativ centralizat, serviciului de asistență psihopedagogică, aparatului administrativ cât și plata prânzurilor elevilor din familiile social vulnerabile din învățământul gimnazial și liceal.

Evoluția cheltuielilor din această grupă pentru anii 2021-2023 se prezintă în tabelul ce urmează:

(mii lei)

	<i>Executat 2021</i>	<i>Aprobat 2022</i>	<i>Precizat 2022</i>	<i>Proiect 2023</i>	<i>Devieri proiect 2023 către:</i>		
					<i>Executat 2021</i>	<i>Aprobat 2022</i>	<i>Precizat 2022</i>
Cheltuieli total	425 471,2	457 982,0	495 644,3	512 312,2	-86 841,0	-54 330,2	- 16 667,9

În volumul total al bugetului municipal pentru anul 2023, cheltuielile ramurii respective ocupă 58,4 la sută.

Reparațiile capitale pentru anul 2023 sunt prognozate în sumă de **22 167,7** mii lei, (inclusiv Componenta municipală – 9 419,0 mii lei) și s-au majorat cu 5 151,7 mii lei, față de planul aprobat 2022, inclusiv:

- instituții de educație timpurie – 1 000,0 mii lei;
- școli primare – 1 947,8 mii lei;
- instituții gimnaziale – 202,2 mii lei;
- instituții liceale – 18 683,7 mii lei;
- instituții extrașcolare – 334,0 mii lei.

Din contul cheltuielilor aferente grupului respectiv, se planifică programul „**Învățământ**”

Acest program include următoarele subprograme:

- „Politici și management în domeniul educației”;
- „Educație timpurie”;
- „Învățământ primar”;
- „Învățământ gimnazial”;
- „Învățământ liceal”;
- „Servicii generale în educație;
- „Educație extrașcolară”;
- „Curriculum școlar”.

Scopul programului/subprogramului „**Politici și management în domeniul educației**” este implementarea calitativă a politicilor de stat în domeniul educației, tineretului și sportului în instituțiile din subordine.

Costul programului/subprogramului constituie 3 200,0 mii lei din contul veniturilor proprii.

Scopul programului/subprogramului **„Educație timpurie”** este educație timpurie de calitate, centrată pe copil. Costul programului/subprogramului constituie 193 329,3 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 184 948,8 mii lei și veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 8 380,5 mii lei. În 34 instituții preșcolare vor frecventa – 5 610 copii, dintre care - 525 copii din familii social-vulnerabile vor fi eliberați de plata părintească.

Scopul programului/subprogramului **„Învățământ primar”** este educație primară de calitate, centrată pe elev. Costul programului/subprogramului constituie 13 576,1 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 13 561,7 mii lei și veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 14,4 mii lei. Cheltuielile respective sunt prevăzute pentru întreținerea a 801 elevi, în 27 clase.

Scopul programului/subprogramului **„Învățământ gimnazial”** studii gimnaziale de calitate, concepute drept nivel definitoriu în formarea personalității orientate către următoarea treaptă de școlarizare.

Costul programului/subprogramului constituie 37 415,2 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 36 205,8 mii lei, veniturilor colectate – 835,3 mii lei și din contul mijloacelor proprii – 374,1 mii lei (pentru prânziurile a 129 copii din familii social vulnerabile).

Scopul programului/subprogramului **„Învățământ liceal”** studii liceale de calitate necesare eficientizării conexiunii dintre treptele ulterioare de învățământ. Costul programului/subprogramului constituie 227 609,3 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 224 880,4 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 948,9 mii lei și mijloacelor proprii 1 780,0 mii lei (prânzuri pentru 614 copii din familii social vulnerabile).

Pentru alimentarea gratuită în instituțiile de învățământ din municipiu sunt prevăzute:

➤ dejunuri calde – 13 735,9 mii lei din contul transferurilor cu destinație specială pentru 6 171 elevi (clasele I-IV). Comparativ cu anul 2022 transferurile cu destinație specială pentru dejunuri calde s-au majorat cu 2 376,2 mii lei, din cauza majorării normei financiare pentru alimentația elevilor (de la 10,8 lei la 13,0 lei).

➤ prânzuri – 2 154,1 mii lei din contul mijloacelor proprii, pentru 743 elevi din familii social vulnerabile.

În cadrul programului/subprogramului **„Învățământ liceal”** sunt incluse și cheltuielile *componentei municipale* – 9 419,0 mii lei, care sunt destinate pentru executarea lucrărilor de reparație capitală în instituțiile de învățământ și *fondul de educație incluzivă* – 5 105,7 mii lei destinate remunerării muncii pentru cadrele didactice de sprijin precum și pentru crearea și întreținerea centrelor de resurse.

Transferurile pentru învățământul primar și secundar general sunt calculate după metodologia de finanțare în bază de cost standard per elev. Quantumul normativului valoric per „elev ponderat” s-a majorat cu 2 342,0 lei (*de la 13 969 lei în anul 2022 la 16 311 lei în anul 2023*), iar „*normativul valoric pentru o instituție*” s-a majorat *de la 753 092,0 lei (în anul 2022) la 883 593,0 lei (în anul 2023)*.

Scopul programului/subprogramului „***Servicii generale în educație***” este diversificarea serviciilor pentru promovarea politicilor educaționale și dezvoltarea potențialului fiecărui copil. Costul programului/subprogramului constituie 8 700,0 mii lei, din contul mijloacelor proprii, destinate pentru desfășurarea activității contabilității centralizate, serviciului de deservire administrativ centralizat și serviciului de asistență psihopedagogică.

Scopul programului/subprogramului „***Educație extrașcolară***” este diversificarea activităților complementare procesului educațional din toate tipurile de instituții și atingerea performanțelor înalte la olimpiadele școlare. Costul programului/subprogramului constituie 28 226,3 mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 24 751,3 mii lei, veniturilor colectate de către instituțiile bugetare – 3 475,0 mii lei. Cheltuielile prognozate vor fi orientate pentru întreținerea a 5 instituții extrașcolare.

Scopul programului/subprogramului „***Curriculum școlar***” este organizarea și desfășurarea evaluării calitative a cunoștințelor elevilor la finele treptei de școlarizare. Costul programului/subprogramului constituie 256,0 mii lei din contul transferurilor cu destinație specială.

Grupa 10 Protecția socială

Pentru întreținerea instituțiilor din ramura „Protecție socială” în proiectul de buget pentru anul 2023 s-au planificat mijloace financiare în sumă de **47 649,6** mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 16 524,6 mii lei, veniturilor proprii – 30 125,0 mii lei și taxe de la cumpărarea valutei străine de către persoanele fizice în casele de schimb valutar – 1 000,0 mii lei.

Mijloacele financiare din contul transferurilor cu destinație specială sunt destinate pentru:

- indemnizații pentru copiii rămași fără îngrijirea părintească;
- compensații pentru serviciile de transport;
- susținerea tinerilor specialiști;
- prestații sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunari);
- serviciul de mediatori comunitari;
- servicii de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii;
- centrul social „Viață cu Speranță”;
- centrul de criză familială „SOTIS”.

Ramura respectivă cuprinde 24 de instituții, iar numărul total de beneficiari (tutelați) din instituțiile și servicii sociale pe anul 2023 constituie – 9 310 persoane, dintre care:

- beneficiari de compensații pentru serviciile de transport – 4 897 persoane;
- beneficiari de indemnizații pentru copiii rămași fără îngrijirea părintească – 201 persoane;
- beneficiari de indemnizații unice pentru tineri specialiști -55 persoane;

- beneficiari de prestații sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunari) - 77 persoane;
- beneficiari din centrele sociale ale mun.Bălți și ale serviciilor din cadrul Direcției Generale Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei – 4 080 persoane.

Proiectul bugetului pentru anul 2023 la programul 90 „Protecție socială” include 6 subprograme, și anume:

Programul **9001 „Politici și management în domeniul protecției sociale”** pentru care s-au planificat mijloace financiare în sumă de **3 348,6** mii lei din contul mijloacelor proprii, inclusiv: cheltuieli de personal – 3 205,1 mii lei pentru întreținerea 26,5 unități de personal din cadrul aparatului Direcției Generale Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei, bunuri și servicii – 74,3 mii lei, prestații sociale – 17,8 mii lei și stocuri de materiale circulante – 51,4 mii lei.

Programul **9006 „Protecția familiei și copilului”** – s-au prognozat mijloace financiare în sumă de **9 552,3** mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 4 323,0 mii lei, veniturilor proprii – 5 229,3 mii lei.

Pentru cheltuieli de personal sunt prevăzute mijloace financiare în sumă de – 3 718,0 mii lei, bunuri și servicii – 907,6 mii lei, prestații sociale – 4 353,0 mii lei, și stocuri de materiale circulante – 573,7 mii lei. Acest program include cheltuieli pentru întreținerea a 2 centre sociale și 6 servicii sociale din cadrul Direcției Generale Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei.

Programul respectiv include și indemnizații pentru copiii rămași fără îngrijirea părintească, care sunt circa 201 copii, conform normativului calculat de Ministerul Finanțelor și numărul lor real din mun.Bălți. Întru acest scop, pentru anul 2023, din contul transferurilor cu destinație specială, se planifică mijloace financiare în sumă de 3 667,8 mii lei.

Pe anul 2023, din contul transferurilor cu destinație specială, întru acordarea indemnizațiilor zilnice pentru copii, se planifică alocarea mijloacelor financiare în sumă de 655,2 mii lei, pentru 77 beneficiari, inclusiv copiii aflați sub tutelă/curatelă (60 beneficiari prin intermediul Direcției Generale Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei și 17 beneficiari prin intermediul Centrului de plasament temporar al copiilor în situație de risc „Drumul spre casă”), conform *Hotărârii Guvernului nr.378 din 25 aprilie 2018 cu privire la aprobarea Regulamentului pentru stabilirea și plata indemnizației zilnice pentru copii*.

Pentru programul **9010 „Protecția socială a persoanelor cu dizabilități”** la proiectul de buget pentru anul 2023 se planifică suma de **24 700,7** mii lei, inclusiv: cheltuieli de personal – 14 936,2 mii lei, bunuri și servicii – 2 142,5 mii lei, prestații sociale – 6 307,5 mii lei, mijloace fixe – 203,0 mii lei, stocuri de materiale circulante – 1 111,7 mii lei. Programul respectiv cuprinde cheltuieli pentru întreținerea a 4 centre sociale și 7 servicii sociale din cadrul Direcției Generale Asistență Socială, Sănătate și Protecția Familiei.

Deasemenea, programul respectiv include și compensații pentru serviciile de transport pentru 4 897 beneficiari în sumă de 6 258,1 mii lei, conform normativului calculat de Ministerul Finanțelor și numărul real de beneficiari în mun.Bălți.

Programul **9012 „Protecție socială în cazuri excepționale”**. Pentru subprogramul respectiv s-au prognozat **7 681,2** mii lei, inclusiv: cheltuieli de personal – 2 492,0 mii lei (30,5 unități de personal), bunuri și servicii – 1 942,3 mii lei, prestații sociale – 3 171,4 mii lei, stocuri de materiale circulante – 75,5 mii lei. Acest program este destinat pentru întreținerea a 2 centre sociale, plata compensației pentru energia termică în perioada rece a anului (3 163,4 mii lei) și serviciile cantinelor de ajutor social (1 000,0 mii lei).

La programul **9013 „Asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați”**, pentru întreținerea biroului comun de informații și servicii se planifică **10,0** mii lei pentru procurarea rechizitelor de birou.

Programul **9019 „Protecție socială a unor categorii de cetățeni”** include întreținerea serviciul de mediator comunitar, susținerea tinerilor specialiști și serviciile de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii. Pentru programul respectiv se planifică sumă de **2 356,8** mii lei, inclusiv din contul transferurilor cu destinație specială – 2 235,4 mii lei și veniturilor proprii – 121,4 mii lei.

VI. DATORIA PUBLICĂ

În conformitate cu Legea RM nr.419-XVI din 22.12.2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat, volumul datoriilor publice pe municipiu și a garanțiilor la situația din 31 decembrie 2023 va constitui 386,4 mil.lei.

Garanțiile și angajamentele Consiliului Municipal:

- Î.M. „Direcția de Troleibuze Bălți” – 64,1 mil.lei;
- Î.M. „Regia Apă - Canal Bălți” – 78,8 mil.lei;
- Primăria mun.Bălți – 243,5 mil.lei.